

Posudek na diplomovou práci

Alžběta Weisová: „K problematice minulých časů v portugalštině a ve španělštině:
kontrastivní studie na příkladu vybraného díla.“

Studentka Alžběta Weisová si vybrala za téma své diplomové práce problematiku minulých časů v portugalštině a ve španělštině. Již samotný výběr tématu je potřeba ocenit, neboť temporální systém v románských jazycích je poměrně složitý. Práce je rozdělena na dvě hlavní části.

V první, teoretické části, diplomantka shrnuje výsledky dosavadního bádání v dané oblasti. Zpočátku se zabývá filozofií jazyka, konkrétně vztahem jazyka a myšlení, následně již přechází k obecným úvahám o kategorii času, a to jak z hlediska fyzického, tak lingvistického. Než přikročí k vlastní analýze jednotlivých minulých časů v těchto jazycích, ještě stručně pojednává o minulých časech v latině a dotýká se také problematiky kategorie vidu. Dále se již věnuje kontrastivnímu rozboru minulých časů v portugalštině a ve španělštině. Postupně analyzuje jednotlivé minulé časy: jednoduché perfektum, složené perfektum, imperfektum, jednoduché a složené plusquamperfektum a závislé perfektum (paradigma *hube cantado*). Autorka u každého paradigmatu nejprve vymezuje jeho základní modotemporální významy a následně přikračuje k analýze významů sekundárních. Při vlastní analýze diplomantka postupovala velmi důkladně a prokázala velmi dobrou schopnost pracovat se sekundární literaturou. Navíc je vše dostatečně exemplifikováno.

Část druhá, praktická, je zaměřena na rozbor konkrétního díla (*Nubosidad variable*) od španělské autorky Carmen Martín Gaité a jeho překladu do portugalštiny. Rozbor používání minulých časů v tomto románu potvrdil diplomantčiny teze z první části diplomové práce.

I přesto, že je práce velmi zdařilá a důkladná, několik věcí musím její autorce z hlediska obsahu vytknout. Když na straně 12 autorka mluví o vyšší míře vykáni v portugalštině, je potřeba připomenout, že 2. osoba množného čísla se v portugalštině takřka nepoužívá. Dále mi není jasná terminologie, kterou autorka používá pro minulé časy. Například na straně 13 v poznámce diplomantka tvrdí, že: „...současná francouzština a italština disponuje pouze perfektem a imperfektem, neboť užití préterita v těchto jazycích již téměř vymizelo...“, je potřeba uvést na pravou míru, že slovo préteritum je termín užívaný obecně pro jakýkoliv minulý čas. Nelze tedy klást do opozice například perfektum proti préteritu atd. Další má pochybnost směřuje na stranu 34, kde autorka tvrdí, že složené perfektum vzniklo až v romantismu. Zajímalo by mě, odkud tento názor přejímá. Poslední výtká se týká paradigmatu *cantara*, o němž diplomatka na straně 75 říká, že si podrželo svůj

původní temporální význam do současnosti. Skutečnost je poněkud jiná. Ve staré portugalštině toto paradigma temporální význam převzalo z latiny, ale v klasické portugalštině temporální význam ustoupil do pozadí a převládl význam modální, tedy vývoj paralelní se španělštinou. Poté však narozdíl od španělštiny opět toto paradigma začalo vyjadřovat čistě temporální sém.

Z hlediska formálního se mi jeví poněkud problematická skutečnost, že u téměř žádné vyexcerpované věty není uveden zdroj. Jinak příznivý dojem z práce také kazí fakt, že práce obsahuje dost překlepů. Smutné je i to, že se v práci objevují i chyby v interpunkci, například: ... skutečnost, že dodnes chybí uspokojivý popis tohoto vztahu je dána složitostí jazyka ... (str. 9), ... hlavním mezníkem, kdy se obě literatury ubírají již nezávisle vlastním směrem přichází až s politickou nezávislostí ... (str. 11), ... co je v jednom jazyce vyjádřeno morfologicky může být v druhém jazyce vyjádřeno syntakticky ... (str. 18), ... tam, kde je ve španělštině alternace těchto dvou časů možná již záleží na mluvčím ... (str. 25).

I přes tyto výhrady musím znovu ocenit skutečnost, že si diplomantka vybrala takto náročné téma a velice erudovaně a důkladně ho zpracovala. Konstatuji tedy, že tato diplomová práce splňuje a zřejmě i překračuje požadavky kladené na práci tohoto typu a doporučuji ji tedy k obhajobě.

V Brnkách dne 5. 9. 2009

PhDr. Jan Hricsina, PhD.